

ustawy z r. 1815 złożoną. — W skutek wojskowego obsadzenia obwodów Schwycu i Bazylei, kantony, które łącznie z Neufchatel, oparte na wspólnych zasadach dawnych, oświadczenia swe były wynurzyły, teraz ich się wyrzekły. Nie możnaby więc istotnie mówić o konferencyach lub wspólnych oświadczeniach. Jednak Neufchatel nie może się wyrzec zasad dla których do Sarneńskiej konferencji należał, również nieuznaje postanowień seymu względem Bazylei i Schwycu na ustawie z r. 1515 uzasadnionych. Seym bowiem zniewolił do przyjęcia nowych zasad, przeistoczenia instytucji dawnych, co jest wbrew ustawie z r. 1815, której jedynym celem było utrzymanie dawnych praw. — Jeżeli kantony, które przez długi czas to samo przekonanie wyrzekły, jednak teraz na uchwałę seymu przyzwoliły, miały one niezaprzeczone prawo tego na mocy udzielnosci, jaką kantonowe władze są obdarzone. — Ale co się tyczy kantonu Neufchatel, wiadomo seymowi, że w naszym kantonie nie w zgromadzeniach, lecz w osobie księcia (króla Pruskiego) udzielna władza spoczywa, i że, chociaż prawodawcze zgromadzenie przez król. oświadczenia z dnia 18 czerwca 1814 i 3 września 1831 zgodnie z traktatem z dnia 19 maja 1815 który Neufchatel z szwajcarską rzeszą połączył, jest upoważnione bez dalszego potwierdzenia lub zezwolenia głosować względem ziszczenia wszelkich zobowiązań, przez kanton Neufchatel tym traktatem i drugim z d. 2 sierpnia 1815 podjętych, jednak to zgromadzenie nie ma prawa zmieniać rodzaju i sposobu tych zobowiązań. Kiedy teraz prawodawcze zgromadzenie jednomyślnie uznało i oświadczyło, że postanowienia seymu względem Bazylei i Inner-Schwycu są istotną zmianą traktatu związkowego, nie może, chociażby chętnie życzeniom swych szwajcarskich współbraci odpowiedzieć chciało, zezwolić na uchwałę, ustanawiającą dla Szwajcaryi zupełnie nowe i w skutkach nieobliczone prawo stanu, gdyż inaczej naruszyłoby swe powinności ku swemu udzielnemu księciu, królowi pruskiemu, przekroczyłoby nadane mu (to jest zgromadzenie) pełnomocnictwo i podpisałoby akt nieważny. — Szczególne stosunki, w których ten kanton zostaje, niemniej nadzwyczajne narady swych współsprzymierzeńców innych szwajcarskich kantonów, zmierzające do wyłączenia Neuf-

chatelu od prawa szwajcarskiego, usprawiedliwiają to postępowanie. — Chociaż pierwszy artykuł aktu związkowego z dnia 7go sierpnia 1815 opiewa, że kantony wzajemnie sobie zaręczają swe ustawy, jak je najwyższa władza każdego kantonu nada, i chociaż Neufchatel jako monarchiczne państwo do rzeszy szwajcarskiej wstąpił, przecież seym z roku 1832 zezwolił naradzać się względem wniosku kantonu Lucerny tej osnowy. »Niech wysoki seym ogłosi monarchiczną ustawę z Neufchatelu za nieznośną z własnością członka rzeszy szwajcarskiej i niech przedsięwzięcie środki, jakich honor i godność Szwajcaryi się domagają.« — Tylko 6 kantonów oświadczyło się wyraźnie przeciw temu wnioskowi narażającemu spokojność i byt kantonu Neufchatel. Nadzwyczajna władza, jaką seym w Zurychu piastuje, zagraża jeszcze większem przesileniem, z czego rząd w Neufchatel tylko tak dalece dobrego skutku spodziewać się może, jak król pruski stósownia do życzenia kantonu Neufchatel już w lutym 1832 wynurzonego, a teraz powtórzonego z modyfikacyi stosunki tegoż kantonu względem rzeszy Szwajcarskiej. Te życzenie zgadza się z propozycją kantonu Bern, by Neufchatel wyjąć od wezwania do kantonów przy sejmie nieprezentowanych uczynionego. — Ziszczenie tego jest jedynym środkiem usunięcia sprzeczności, panującej pomiędzy monarchicznymi Neufchatelu instytucjami i nowymi politycznymi wyobrażeniami, które teraz w Szwajcaryi górę wzięły, jest to jedyny środek zadosyć uczynienia kantonom, które rade widziały wniosek Lucerny; i zastawienia im do woli nadania nowej Konstytucyi narodowi Szwajcarskiemu; również oddalenia przesądów, jakie niestety wielka część szwajcarów przeciw Neufchatelowi powzięła. Pozmodyfikowaniu tych stosunków zawsze Neufchatel chce żyć w najprzyjaźniejszym sąsiedztwie z Szwajcaryą. Jeżeli rzesza szwajcarska zachowa system neutralności, Neufchatel chce należeć do tego systematu. Na dzisiejszym posiedzeniu zgromadzenie przyjęło to oświadczenie rady stanu, za swoje 67 głosami przeciw 15. Dwaj członkowie nie głosowali. (G. P. S.)